

Talouden tasapainotusohjelman valmistelun käynnistäminen ja yhteistoimintamenettelyn aloittaminen

Kaupunginhallitus 24.08.2026
360/02.00/2026

Valmistelija: talousjohtaja Juha Liinavuori ja kaupunginjohtaja Pauli Piiparinen

Seloste ja perustelut: Kuntatalous on kiristyneessä tilanteessa. Yleinen talouskehitys on ollut vaimeaa ja verorahoituksen kasvuun liittyy merkittäviä epävarmuuksia. Kuntien talouspaineita ovat lisänneet esimerkiksi työttömyysetuuksien kasvaneet rahoitusvastuut, yleinen työmarkkinatilanne, kuntien lisääntyneet tehtävät, sovitut palkkaratkaisut, valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset ja välttämättömät investoinnit. Tulorahoitus kuntakentässä ei riitä kattamaan investointeja ja toiminnan, ja investointien rahavirta pysyy negatiivisena koko ennustejakson ajan.

Vuosikate eli tulorahoituksen määrä, joka Ylöjärven kaupungilla jää jäljelle juoksevien kulujen ja menojen maksamisen jälkeen, on jäänyt viime vuosina matalalle tasolle. Vuosikatetta käytetään investointien rahoittamiseen. Investointitason ollessa korkealla, ei vuosikatetta eli tulorahoitusta ole riittänyt investointien rahoitukseen riittävässä määrin. Tämä on tarkoittanut kiihtyvää lainamäärän kasvua.

Kaupunginhallitus hyväksyi kesäkuussa talousarviovalmistelua ohjaavan suunnittelukehyksen vuosille 2027-2029. Valtionosuuslaskelmat päivittyivät kesäkuussa, minkä jälkeen kaupungin tilikaudet muodostuisivat suunnittelukaudella alijäämäisiksi. Alijäämän arvioidaan olevan ilman uusia tasapainotustoimenpiteitä noin 6,6 milj. euroa vuonna 2027, 4,9 milj. euroa vuonna 2028 ja 3,0 milj. euroa vuonna 2029.

Kaupungin talouden kestävä tasapainon turvaamiseksi on tarpeen käynnistää talouden tasapainotusohjelman valmistelu. Tasapainotusohjelman tavoitteena on saattaa kaupungin talous tasapainoon siten, että vuosi 2029 ei ole enää alijäämäinen. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää vähintään noin 3 miljoonan euron pysyviä taloutta vahvistavia vuosittaisia toimenpiteitä suunnittelukauden loppuun mennessä.

Tasapainotusohjelma valmistellaan vuoden 2027 talousarvion valmistelun rinnalla. Tavoitteena on sisällyttää vuoden 2027 talousarvioon ne tasapainotustoimenpiteet, jotka voidaan valmistella talousarviokäsittelyn aikataulussa. Vuosia 2028–2029 koskevat toimenpiteet valmistellaan erillisenä kokonaisuutena siten, että ohjelma voidaan saattaa päätöksentekoon vuoden 2027 aikana. Samalla pyritään turvaamaan kaupungin kasvua ja elinvoimaa tukevien investointien toteuttaminen.

Valmistelutyön painopisteet

1. Palveluverkkoselvitys ja toimenpiteet (ei koske koulu- ja päiväkotiverkkoa)
 - Selvitys ja toimenpiteet eivät koske koulu- ja päiväkotiverkkoa, jotka selvitettiin hiljattain ja joiden toimenpiteet on juuri tehty tai ovat vielä toimeenpanossa. Näiden osalta uudelleen selvitystä ei nähdä ajankohtaisena eikä arvioida yksiköiden lakkauttamisten tai yhdistämisten olevan perusteltua

lähitulevaisuudessa. Väestöennusteita seurataan kuitenkin aktiivisesti ja niihin reagoidaan tarvittaessa.

- Selvitys koskee kaikkia muita palveluita ja toimintoja.

2. Henkilöstökustannukset

- Lähtökohtana enintään 20 henkilötyövuotta vastaavat säästöt (noin miljoona euroa) ja lisäksi toimintatapamuutosten tuomat vaikutukset
- Tarkastellaan kaikkia toimintoja ja henkilöstöryhmiä
- Voi tarkoittaa palvelutason suoraan tai välillistä laskua joissakin palveluissa
- Hyödynnetään ensisijaisesti eläköitymisiä, määräaikaisten virka- ja työsuhteiden käytön vähentämistä, tehtävien muutoksia, yhdistämisiä ja muita vastaavia keinoja. Mahdolliset irtisanomiset ovat viimesijainen sopeuttamiskeino.
- Tarkoituksena ei ole käyttää lomautuksia talouden tasapainotuskeinona, koska haetaan pysyviä säästöjä.
- Vakanssien täyttämisessä noudatetaan korostettua kriittisyyttä ja vain ehdottoman välttämättömät vakanssit täytetään.

3. Palvelujen ostot ja palvelujen tuottamistavan tarkastelut

4. Valpron perusratkaisun tarkastelu

- Tarkastellaan perusratkaisua, vaihtoehtoina esimerkiksi nykyisen toiminnan kehittäminen ja mahdollinen lakkauttaminen.
- Valpron nettomenot ovat vuodessa 0,95 m€.

5. Poistoaikojen tarkastelu

- Muutetaan talonrakennusinvestointien poistoajat vastaamaan paremmin rakennusten taloudellista pitoaikaa. Poistoajat kasvaisivat ja poistojen kustannusvaikutus jakaantuisi useammalle vuodelle.

6. Tulot

- Lähtökohtaisesti tasapainotusta ei haeta veronkorotuksin, koska tuloveron korotus on hiljattain tehty. Taksat päivitetään mahdollisuuksien mukaan, samoin tonttihinnot ja muut vastaavat tulonlähteet.
- Tutkitaan tarpeettoman maaomaisuuden realisointimahdollisuudet.

Kaupunginhallituksen kokouspiiri toimii tasapainotusohjelman valmistelun ohjausryhmänä. Valmistelun etenemistä käsitellään kaupunginhallituksen erillisissä työpajoissa ja kokouksissa syksyn 2026 ja talven 2027 aikana.

Koska valmisteluun sisältyy henkilöstövaikutteisten toimenpiteiden selvittämistä, on tarkoituksenmukaista käynnistää lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella mukaiset yhteistoimintaneuvottelut mahdollisten henkilöstövaikutteisten sopeuttamistoimien arvioimiseksi.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) annetun lain 4 §:n nojalla talouden tasapainotusohjelman valmistelua ja edellä selostettuja toimenpiteitä tulee käsitellä yhteistoiminnassa työnantajan ja henkilöstön edustajien välillä. Edelleen lain 5 §:n mukaan ennen kuin työnantaja ratkaisee edellä mainitut asiat, on työnantajan neuvoteltava yhteistoiminnassa yksimielisyyden saavuttamiseksi valmisteilla olevien toimenpiteiden perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehtoista.

Yhteistoimintamenettelyn ja –neuvottelujen piirissä on koko Ylöjärven kaupungin palveluksessa työskentelevä henkilöstö. Yhteistoimintaneuvotteluissa henkilöstöä edustavat pääluottamusedustajat. Yhteistoimintaneuvotteluissa on tarkoitus käsitellä talousarviovuodelle 2027 kohdentuvat toimenpiteet rinnakkain talousarviovalmistelun kanssa ennen kaupunginhallituksen talousarvioletystä valtuustolle. Yhteistoimintamenettely ja –neuvottelut jatkuvat ns. jatkuvan neuvottelun periaatteella talouden tasapainotusohjelman valmistelun rinnalla. Tavoitteena on, että neuvottelut päättyvät talvella 2027.

Toimivalta: Hallintosääntö § 87

Lisätietoja päätöksestä: kaupunginjohtaja Pauli Piiparinen, p. 040 133 4848, talousjohtaja Juha Liinavuori, p. 040 133 4540, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1. käynnistää vuosia 2027–2029 koskevan talouden tasapainotusohjelman valmistelun selosteosan mukaisesti,
2. että ohjausryhmän (kaupunginhallituksen kokouspiiri) ensimmäinen työpaja pidetään 21.9. klo 15,
3. käynnistää selosteosan mukaisesti yhteistoimintamenettelyn ja -neuvottelut ja yhdistää työvalmennuskeskus Valpron toimintamuotojen osalta jo käynnissä olevat yhteistoimintaneuvottelut tähän neuvottelukokonaisuuteen.

Päätös: